

Esperanto Panorama

Tweemaandelijks tijdschrift – 20ste jaargang, nr.118 (4) – juli-aug. 1989
ISSN 0772-540 X Afgiftekantoor: ANTWERPEN X

DE TAALPOLITIEK VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAP

Reeds ettelijke keren kwam in ons tijdschrift de taalproblematiek in de Europese Gemeenschap, en dan voornamelijk zoals die zich manifesteert in de Europese Instellingen (het Europese Parlement, de Europese Commissie...), aan bod. Naar aanleiding van de Europese verkiezingen publiceerde UFE (de Franse Esperantobond) een speciaal nummer van zijn informatie-tijdschrift *Espéranto Actualités* over de taalsituatie en de situatie van het Esperanto in Europa. Uit dat nummer – dat overigens in zijn geheel het lezen waard is – nemen we een interview over met de heer Brian Moon, Europees functionaris en esperantist, van Britse afkomst, maar omwille van zijn beroep woonachtig in Luxemburg. Als insider heeft hij een goede kijk op de reële taalsituatie in de Europese Instellingen.

E.P. Welke talen gebruikt U voor uw werk?
B.M. Omdat mijn moedertaal het Engels is, ben ik vooral bezig met vertalingen naar het Engels. Het leeuwedeel van dat vertaalwerk heeft het Frans als brontaal, want het Frans is de taal die het meest in de Europese instellingen wordt gebruikt. Nochtans vertaal ik ook uit het Duits, het Nederlands en het Grieks.
E.P. Moet er vaak uit het Grieks worden vertaald?
B.M. Neen. Men moet onderscheid maken tussen de drie of vier „grote" talen, die min of meer algemeen gebruikt worden binnen de Europese organisaties, en de andere – de kleine. Wanneer uit één van die kleinere talen moet worden vertaald, betreft het meestal een document dat uit het land zelf komt.
E.P. Als ik U goed begrijp zijn er dus toch „meerderheidstalen" – m.a.w. bevoorrechte talen – in de Europese Gemeenschap. Ik meende nochtans dat de EG juist de gelijkheid van de talen hoog in haar vaandel had geschreven.
B.M. Meerderheidstalen is niet helemaal

vervolg op p. 3

Esperanto-Panorama

Tweemaandelijks tijdschrift uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond, v.z.w.

Redactie en administratie België
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.
☎ (03) 234.34.00.

Administratie Nederland
Esperanto-Centrum Nederland, Riouwstraat 172, 2585 HW Den Haag.

Abonnementen
Gewoon abonnement: 400 fr. in België, 22 *f* in Nederland.
Vijfjarig abonnement: 1 600 fr. in België, 88 *f* in Nederland.
Levenslang abonnement: 10 000 fr. in België, 550 *f* in Nederland.

Advertenties
Inlassingen zijn mogelijk op formaat 1/1, 1/2 en 1/3, voor gedetailleerde prijs dient men het Esperantocentrum te Antwerpen te raadplegen.
Kleine advertenties op kolombreedte, zonder kader 15 fr. (voor België + 19% BTW) of 0,90 gld. per woord.

Rekeningen
Voor België: 402-5510531-55 t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen.
Voor Nederland: postgiro rek.: 3583975 t.n.v. Esperanto-Centrum Nederland, Den Haag.

Redacteurs:
Paul Peeraerts en Guido van Damme.

Verantwoordelijke uitgever:
Paul Peeraerts, Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen.

Esperanto-Panorama verschijnt de 1ste van iedere oneven maand.

Bijvoegsels bij Esperanto-Panorama worden slechts toegestaan als ze keurig gedrukt zijn en in onberispelijk Nederlands of Esperanto opgesteld. De kosten veroorzaakt door het bijvoegen van het drukwerk, worden gefactureerd.

Teksten voor publicatie moeten op het redactie-adres toekomen uiterlijk de 1ste van de even maand.
De redactie heeft het recht ingezonden teksten, advertenties of bijvoegsels te weigeren. In geval van discussie beslist het Bestuur van de Vlaamse Esperantobond.

Overname van artikels is vrij, op voorwaarde dat een presentexemplaar aan de redactie wordt gezonden.

Esperanto Panorama

Editor-taaltje

Is U ook gaan stemmen voor het Europees Parlement? Heeft U ook op een ééntalige lijst gestemd? Spreekt U ook Vlaams in Europa? Merkt U ook niet dat Europa, door de veelheid van talen, eigenlijk met een ernstig probleem te kampen heeft? Is U er in tegendeel van overtuigd dat Europa helemaal geen taalprobleem kent; dat alles er, wat taalgebruik en onderlinge communicatie betreft, van een leien dakje loopt? M.a.w. deelt U de mening van de meeste politici?

U begrijpt allicht al waar we naar toe willen. De taalproblematiek in Europa, ditmaal geconcentreerd op de Europese Instellingen en hun werking. Nu Europa door de Europese verkiezingen – ditmaal politiek – toch weer in de belangstelling staat, leek ons dat een goed thema, vooral ook omdat we de hand konden leggen op een interview met de heer Brian Moon, esperantist en Europees functionaris. Wie is beter geplaatst om over de taalproblematiek binnen de Europese instellingen te spreken en ons te informeren over de officiële en de daadwerkelijke taalpolitiek die deze instellingen volgen, dan iemand die er elke dag beroepshalve mee te maken krijgt?

Met een potpourri van teksten die de verschillende discussiepunten van het interview illustreren, hebben we het geheel aangevuld. Zij bewijzen dat onze gesprekspartner niet zomaar wat uit zijn duim heeft gezogen. Vaak menen tegenstanders van het Esperanto immers dat wij al te emotioneel reageren en onze oplossing idealiseren. Wat wij daarom in dit nummer trachten te doen is enerzijds hun ideaal te relativeren en anderzijds aan te tonen dat het alternatief dat door het Esperanto wordt geboden, tot nog toe van officiële kant niet grondig op zijn mogelijkheden is getoetst. Uiteindelijk willen wij enkel dat politici en zij die menen de verantwoordelijkheid voor de EG te dragen, eens de moeite nemen om te onderzoeken of wat wij beweren, soms waar zou kunnen zijn.

Wij stellen, om de heer Moon te parafraseren, de vraag: Welke oplossing is eigenlijk de utopie, ieder zijn taal, en ieders taal voor allen, of ieder zijn taal, en één (neutrale) taal voor allen.

gvd

het juiste woord, maar het ligt voor de hand dat het principe van de gelijkheid tussen de talen een „principe" is, en geen „practische regel".

E.P. Hoe ziet de „gelijkheid tussen de talen" er dan concreet uit binnen de Gemeenschap?

B.M. Concreet? Men moet eerst en vooral goed voor ogen houden dat wie voor de Europese Gemeenschap werkt minstens twee talen spreekt, want dat is het minimumcriterium voor de aanwerving. Zoals de zaken er nu voor staan, betekent dit dat iedereen hetzij Engels, hetzij Frans spreekt, en daarenboven nog één of meerdere andere talen. Het grootste deel van de documenten die van de Gemeenschap uitgaan, zijn opgesteld in het Frans of het Engels, af en toe in het Duits of het Italiaans. De vertalers zelf echter verkiezen dat de mensen hun teksten in hun eigen taal opstellen. Immers, wanneer bijvoorbeeld een Italiaan die het Frans niet al te best beheerst, zijn tekst toch zelf in het Frans schrijft, dan roept dat heel wat problemen op. Maar er zijn heel wat factoren die de mensen dwingen één van de „grote talen" te gebruiken, bijvoorbeeld omdat de mogelijkheden tot vertaling en de vertaalcapaciteit niet ongelimiteerd zijn.

E.P. Welke taalpolitiek voert de Gemeenschap?

B.M. Die kan best worden omschreven als: het verlangen om de veeltaligheid in stand te houden. Er leeft een zeker bewustzijn dat de verscheidenheid in talen tot het Europese patrimonium behoort, en dat men er dus voor moet ijveren om deze verscheidenheid in stand te houden.

E.P. Nochtans schijnt op dit moment iedereen Engels te willen leren.

B.M. Het is juist daaraan dat men de grenzen en een zekere incoherentie ten aan zien van de taalpolitiek in de Gemeenschap herkent. Het lijkt erop dat de politici zich weliswaar bewust zijn van de noodzaak de verschillende talen te verdedigen, maar tot nog toe hebben zij niet de consequenties getrokken uit de frappante ongelijkheid tussen de talen onderling.

Daardoor bestaat er een grote kloof tussen enerzijds wat men beweert te willen, namelijk het contact tussen de mensen verbeteren en vergroten door de mogelijkheden om op school verschillende talen te leren uit te breiden; en anderzijds de tendens om aan één enkele taal de prioriteit te geven.

De Commissie heeft een programma uitgewerkt, *Lingua*, om het onderwijs van levende talen te ondersteunen, maar tot op dit ogenblik heeft men dat programma nog niet kunnen toepassen, omwille van de terughoudendheid van zekere landen... die geen inmenging dulden vanwege de Commissie op het vlak van de nationale opvoeding.

E.P. Welke landen?

B.M. Onder andere Groot-Brittannië – dat, ongelukkig genoeg, het land is waar het onderwijs van vreemde talen het meest te wensen over laat.

E.P. Verwacht men dan dat iedereen Engels gaat leren?

B.M. Grotendeels wel, maar de hele zaak ligt niet zó eenvoudig. In de ondernemingen merkt men bijvoorbeeld wel dat ook de Engelsen zich inspannen om kennis van andere talen te verwerven, wanneer ze merken dat de zaken beter gaan wanneer men ook de taal van zijn handelspartner beheerst. De alarmerende situatie in de scholen in Engeland weerspiegelt veeleer de algemene inefficiëntie van het talenonderwijs op school. En dit wordt nog versterkt door het feit dat de Engelsen niet dezelfde dringende nood hebben om andere talen te leren.

E.P. Kan het Esperanto hier een rol spelen?

B.M. Binnen de context van een veeltalig Europa, meen ik dat het Esperanto het enige middel is om deze verscheidenheid te verdedigen. Door overal hetzelfde principe toe te passen kan iedereen zijn eigen moedertaal – hetzij een nationale taal, hetzij zelfs een regionale – bewaren en toch beschikken over een gemeenschappelijke taal in zijn relaties met anderstaligen. Maar zolang politici halsstarrig blijven vasthouden aan hun idee dat een veeltalig Europa alleen een Europa met nationale talen is, is het moeilijk om een stap te zetten in de richting van een billijkere taalpolitiek.

E.P. Is dat geen utopische oplossing?

B.M. De utopisten zijn veeleer zij die geloven in de mogelijkheid om op een efficiënte manier iedereen twee of drie vreemde talen aan te leren, binnen een onderwijsprogramma dat zo al overladen is.

E.P. Dank U voor dit interview.

Taal voor morgen

Aansluitend op ons hoofdartikel volgen hier nog wat losse bedenkingen en reacties op hoe men de verwachte „taalrealiteit" van 1992 voorbereidt. Vooral privé taalscholen en bedrijven die zich bezig houden met taalpaketten voor zelfstudie spelen op die verwachting in. En zij doen dat op een heel wat grootschaliger manier dan wat binnen de financiële mogelijkheden van de Vlaamse Esperantobond ligt. Zo pakt Philips in HUMO uit met een advertentie over een volle pagina met de slogan „Tegen '92 spreek ik Europees". Goed gevonden? Ja, als we de slogan niet verder analyseren en hem onbevangen naar ons toe laten komen. Wat kunnen we echter verwachten wanneer we op deze advertentie ingaan? De methode en het materiaal zijn waarschijnlijk goed genoeg bekend. Over de prijs blijft men in het ongewisse. Of je echt zo probleemloos een taal onder de knie zal krijgen als zij het soms voorstellen, en of een cursusboek ter vervanging van een leraar voldoende is, blijft een open vraag. Over de inspanning die de leerling zich moet getroosten wordt met geen woord gerept, over de tijd die ervoor nodig is, niet alleen om de cursus door te werken, maar ook om de taal echt te beheersen, neemt men een totaal stilzwijgen in acht.

Maar dat nog tot daar aan toe. Wat doe je evenwel met de belofte dat je in 1992 Europees spreekt? Je kan kiezen uit 17 talen (o.a. het Engels en het Amerikaans(?!)), en verder ook Chinees, Russisch, Japans, Arabisch, Zweeds, Koreaans en Hebreeuws – niet zo direct de Europese talen van 1992 al zijn die ook in het pakket opgenomen. Om de slogan waar te maken moet de student dus niet alleen 8 verschillende talen leren, hij moet ook nog de juiste talen uit het aanbod uitkiezen.

Bestaat er dan een alternatief? Natuurlijk... *Esperanto Programita*, de cursus voor zelfstudie van het Esperanto, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond. Het studiepakket omvat een cursusboek, een cassette en een woordenboek. Prijs: 1 495 fr. En wij durven wél beloven dat wie zich gedurende 3 maanden, een half uur per dag (d.i. ± 45 uur) grondig studeert, het Esperanto onder de knie zal hebben – niet perfect, maar ruim voldoende om gemakkelijk met anderen te kunnen spreken. Verder laten wij de student niet met het boek als leraar aan zijn lot over. Een adreslijst wijst hem de weg waar hij naartoe kan voor eventuele uitleg en voor praktische oefening.

En daarna? Daarna spreek je Europees, zelfs Werelds. Je kan vrijwel overal terecht, want Esperantosprekers vinden elkaar. Er zijn wel nadelen aan de taal verbonden. Zo heeft ze geen brede erkenning, is moeilijker bruikbaar voor economische contacten... m.a.w. het is geen taal voor carrièrejagers; aan de andere kant krijg je er wel heel wat menselijkheid en vriendschap gratis voor niets bij.

Je zou dus denken dat het Europese taalprogramma toch die richting uit zou gaan. Niets is echter minder waar. Zoals uit het interview blijkt, blijft Europa vasthouden aan veeltaligheid. En het heeft daar hopen geld voor over. In 1987 werden 810 000 pagina's vertaalde tekst geproduceerd, niet tegen de overdreven prijs van 20 000 fr. per pagina, maar voor slechts 4 515 fr. per pagina (totaal 3 657 150 000, ruim drie miljard), of 0,5% van de Europese begroting. Misschien is er echter niemand die de juiste cijfers kent. *Le Vif* (14 april 1989) vermeldt dat de Europese vertaaldiensten 1 137 vertalers in dienst hebben die jaarlijks 4,7 miljard kosten, toch weer 1 miljard meer dan het cijfer dat door de Europese Commissie werd bekendgemaakt. Daarnaast heeft de Europese Gemeenschap echter ook nog eens 250 à 300 miljoen ECU (10,750 à 12,9 miljard fr.) over voor het *Lingua* programma. Met *Lingua* wil de EG het talenonderwijs in de gemeenschap op alle niveaus bevorderen. Het is de bedoeling dat de Europeaan in de periode dat *Lingua* loopt, van 1990 tot 1994, naast zijn moedertaal, **twee** vreemde talen aanleert. Het gaat hoofdzakelijk om de 9 talen van de EG. Hoofdzakelijk, niet uitsluitend, want het Europees Parlement meent dat kinderen uit gastarbeidersgezinnen en etnische minderheden ook hun moedertaal moeten kunnen leren. Voeg dus bij de 17 van Philips nog Catalaans, Baskisch, Gaelisch, Welsch, Fries, Letzeburgs, ... plus nog een heel aantal andere talen die wel ergens in Europa worden gesproken. En dan ken je Europees! Veel studiegenot.

Groepsleven, informatie

Teksten voor het volgende nummer van Esperanto-Panorama moeten op de redactie toekomen voor 15 augustus 1989. De publikatie van redactionele teksten gebeurt gratis. Voor advertenties raadplege men het Esperantocentrum te Antwerpen.

AALST

Esperantogroep *La Pioniro*☆

Inlichtingen: de hr. E. D'Hondt, Wilgstraat 25A, 9440 Erembodegem, tlf. (053) 77 44 97.

Bijeenkomsten: de laatste dinsdag van de maand in de jeugdbibliotheek, Kattestraat 31 (2de verdieping).

ALKMAAR

NEA-sekcio

Inlichtingen: mevr. F. Bakker-Kroon, Meester Quantplein 2, 1862 GB Bergen, tlf. (02208) 45 82.

Bijeenkomsten: de derde maandag van de maand.

ALMELO

NEA-sekcio

Inlichtingen: mevr. A. Hinnen-Spoelstra, Rensumaborg 8, 7608 GK Almelo.

Bijeenkomsten: de derde woensdag van de maand op wisselende adressen.

AMERSFOORT

NEA-sekcio

Inlichtingen: W.P. Roelofs, Vosseveldlaan 16, 7607 NB Soest, tlf. (02155) 15473.

AMSTERDAM

NEA-sekcio

Inlichtingen: Rob Keetlaer, Postbus 2310, 1000 CH Amsterdam, tlf. (020) 363 740.

Bijeenkomsten: AKKE-conversatiebijeenkomsten elke dinsdag om 20 u. in het Centraal Station, laatste deur op het eerste perron (oostzijde, 2b, deur met uithangbord ASSV) in, op de derde verdieping.

Cursussen:

AKKE organiseert een cursus voor beginners. Die startte op 11 oktober. Tevens is er een cursus voor gevorderden. Alle inlichtingen over beide cursussen bij Rob Keetlaer op het bovenstaande adres.

Ook NIVON organiseert een cursus, elke donderdag van 10.30 tot 12.00 u. Kostprijs: 1,50 gld. per les. Nadere informatie is te verkrijgen bij mevr. L.v.d. Putten, Wisseloord 807-B, 1106 MV Amsterdam ZO.; tlf. (020) 968 421 (in het Nederlands).

Amsterdamaj mezaĝaj esperantistoj (NEA-sekcio)

Inlichtingen: de heer Rob Keetlaer, Moterwal 6, 1021 PC Amsterdam, tlf. (020) 36 37 40.

ANTWERPEN

Kon. Esperantogroep *La Verda Stelo*, v.z.w. ☆

Inlichtingen over Esperanto: tlf. (03) 234 34 00 (kantooruren) of 440 30 92 ('s avonds).

Inlichtingen over de programma's: tlf. (03) 218 63 76.

Bijeenkomsten: in het Esperantocentrum, Frankrijklei 140, 1ste verdieping, elke vrijdag om 20.00 u. Het clublokaal is open vanaf 18.00 u.

Programma:

- vrijdag 30 juni: de heer Alex Humet leest uit „Elpafu la sagon" (Schiet de pijl af), Esperanto-vertalingen van mondeling overgeleverde literatuur uit heel de wereld (vooral Azië en Afrika), samengebracht door de vorig jaar overleden wereldreiziger en antropoloog, Tibor Sekelj.
- vrijdag 7 juli: INTERNATIONALE AVOND: Onze gast is Nora Esiszar Varpalota uit Hongarijë, met haar 15 jaar is zij de jongste spreekster die ooit in onze club is geweest. Esperanto is haar moedertaal en ze vertelt dan ook over: „Met het Esperanto als moedertaal".
- vrijdag 14 juli: Open deur: We geven het woord aan jongeren op doorreis naar het IJK in Kerkrade.
- vrijdag 21 juli: Belgische Nationale Feestdag: de zaal is open, maar er is geen programma.

- vrijdag 28 juli: Open deur: We geven het woord aan esperantisten op doorreis naar het UK in Brighton.
- vrijdag 4 augustus: Zomerprogramma – we verwelkomen verdwaalde gasten, onverwachte bezoekers, en reizigers op doortocht.
- vrijdag 11 aug.: INTERNATIONALE AVOND: Mahammad Reza Kheyr-Khan uit Iran spreekt over „De Esperanto-beweging in Iran" – nieuws uit een onrustige streek met een belangrijke Esperanto-activiteit.
- vrijdag 18 aug.: *Stadswandeling:* André Staes leidt ons door het hart van Antwerpen. We vertrekken stipt om 20.00 uur aan de Frankrijklei!
- vrijdag 25 aug.: Het IJK-rapport: het woord is aan de jongeren. Zij brengen verslag uit over hun belevenissen tijdens het jongerencongres.
- vrijdag 1 sept.: Het UK-rapport: deelnemers aan het Wereldcongres te Brighton berichten over de ernstige en prettige kanten van het congres.

Vlaamse Esperantobond
Frankrijklei 140, 2000 Antwerpen, tlf. (03) 234 34 00 (antwoordapparaat van 18.00 u. tot 9 u. en van 12.30 u. tot 13.30 u. en op vrije dagen). Bezoek liefst na afspraak.
Cursussen: Cursus voor zelfstudie Esperanto Programita (met platen of cassette én woordenboek) te verkrijgen tegen 1 495 fr.

ARNHEM
NEA-sekcio
Inlichtingen: de hr. R.J.W. Poort, Sellersmaat 60, 6903 XM Zevenaar, tlf. (08360) 33790.

BERINGEN
Inlichtingen: de hr. Alfons Beckers, Rozenlaan 5 bus 1, 3950 Beringen, tlf. (011) 42 10 78.
Bijeenkomsten: Elke eerste vrijdag van de maand om 20 uur op bovenvermeld adres.
Cursussen: Elke woensdag van 12.30 tot 14.00 uur. Uitsluitend voor leerlingen.

BEVERWIJK
Esperanto-grupo
Bijeenkomsten: dinsdagavond eens per maand, t.h.v. mevr. N. Reinders, Zwaanslmeerstraat 48, 1946 AE Beverwijk, tlf. (02510) 31079. De groep is onafhankelijk.

BRUGGE
Brugse Esperantogroep
Paco kaj Justeco ☆
Inlichtingen: De hr. F. Roose, St.-Klaradreef 59, 8000 Brugge, tlf. (050) 34 30 61.
Bijeenkomsten: hebben plaats in het „Hof van Watervliet", Oude Burg 4, 8000 Brugge, iedere tweede en vierde donderdag van 20 tot 22 u. Eén uur wordt gewijd aan het hoofdthema en één uur aan mededelingen en besprekingen allerhande.

BRUSSEL
Brusselse Esperantogroep ☆ [1]
Inlichtingen: de hr. Marc Demonty, Schoolstraat 3, 1710 Dilbeek, tlf. (02) 569 31 33.
Bijeenkomsten: iedere woensdag van 18.15 tot 19.45 uur.
Cursussen: Vanaf 6 oktober aan de Vrije Universiteit van Brussel, Instituut voor Taalonderwijs, Pleinlaan 2, 1050 Brussel. Prijs 1 000 fr. Ook toegankelijk voor niet studenten.
Cursussen op drie niveaus, vanaf 29 sep., telkens van 18 tot 20 u. aan de Kortenberglaan 66.

1. Leden die in Brussel wonen en hun adres in het Nederlands opgeven en personen die in het Nederlandstalig gedeelte van België wonen, zijn automatisch lid van de Vlaamse Esperantobond. Anderen worden lid van de „Association pour l'Espéranto".

Belga Esperantista Fervojista Asocio
Inlichtingen: de hr. de Sutter, Kersbeeklaan 90, 1190 Brussel.

DEN HAAG
NEA-sekcio
Inlichtingen: Th.J. van Woerden, Erasmusplein 59, 2532 RD Den Haag, tlf. (070) 80 27 86.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag in het Esperantohuis, Riouwstraat 172 steeds van 14.00 tot 16.00 u.

TANEF (Naturamikoj-esperantistaj)
Inlichtingen: De hr. G. van der Horst, Hengelolaan 1158, 2544 GT Den Haag, tlf. (070) 66 65 47.

DEN HELDER

Esperanto-Klubo Den Helder

Inlichtingen: De hr. E. van den Oever, Treilerstraat 11, 1784 SW Den Helder.

Bijeenkomsten: de 1ste en 3de maandag van de maand in het clublokaal, Koningsstraat 115 (boven).

DEURNE

TANEF

Inlichtingen: De hr. E. Spitaels, tlf. (03) 658 74 20.

Bijeenkomsten: elke derde dinsdag om 20.00 uur in het „Bisschoppenhof", Spanhovestraat, Deurne.

DEVENTER

NEA-sekcio

Inlichtingen: J.S. Douma, Rembrandtkade 177, 7412 HL Deventer, tlf. (05700) 18304.

Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag.

DIEMEN

Internacia amikeco

Inlichtingen: F.L.E., Vlasdonk 1, 1112 JD Diemen, tlf. (020) 90 90 94.

EDEGEM

Inlichtingen: De hr. I. Durwael, P. Gilsonlaan 5, 2520 Edegem, tlf. (03) 440 30 92.

EINDHOVEN

Esperanto-Klubo Eindhoven

Inlichtingen: De hr. R. Bossong, Floraplein 23, 5644 JS Eindhoven, tlf. (040) 11 41 62.

Bijeenkomsten: de 3de woensdag om 20 uur in het Aktiviteitenscentrum „Henriette Roelandts", Com. Dankertstraat 2.

ENSCHEDE

NEJ-sekcio *Ege*

Inlichtingen: De Vluchtestraat 1-402, 7423 BE Enschede, tlf. (053) 33 26 40.

GENK

Esperantoclub Genk ☆

Inlichtingen: de hr. Mathieu Habex, Gildelaan 27, 3600 Genk, tlf. (011) 35 95 42.

Bijeenkomsten: NOTEER ONS NIEUWE ADRES: Cultureel Centrum (zaal 2), Dieplaan 2, 3600 GENK, tlf.: (011) 35 39 11 (toestel 520).

GENT

Genta Esperanto-grupo *La Progreso* ☆

Inlichtingen: Katja en Arpad Lödör, Peter Benoitlaan 117, 9219 Gentbrugge, tlf. (091) 30 16 77.

Bijeenkomsten: iedere maand bestuursvergadering (datum wordt onderling overeengekomen) en iedere 4de vrijdag in het Chalet „Sluizeken", Sluizekenskaai te Gent.

Cursussen:

Avondcursus volgens de rechtstreekse methode op dinsdag van 18.00 tot 20.00 u. in de Volkshogeschool, Bargiekaai 1. De nieuwe cyclus start op 13 september.

Programma:

- Tijdens de zomermaanden is er geen vast programma. We verwachten iedereen terug op 8 september voor de informatievergadering over de cursussen.

GRONINGEN

NEA-sekcio

Inlichtingen: Esperantocentrum, Berklestraat 5, 9725 Groningen, tlf. (050) 25 98 4.

Bijeenkomsten: in het wijkgebouw Helperkerk, Waldeck Pyrmontplein 13, tlf. (050) 2 00 49.

NUFARO (Afd. Groningen van de Nederlandse Esperantojeugd)

Inlichtingen: Coranthijnestraat 9, 9715 RG Groningen, tlf. (050) 77 59 54.

HAARLEM/HEEMSTEDE

NEA-sekcio *Komprenado faras pacon*

Inlichtingen: G. Duivis, M. Vaumontlaan 168, EJ Heemstede, tlf. (023) 26 46 02.

HALLE

Esperantogroep Halle ☆

Inlichtingen: Mevr. R. Ost, Vogelpersstraat 71, 1500 Halle, tlf 02/356 80 54.

Bijeenkomsten: tweemaal per maand op nader te bepalen dag en plaats, informatie op bovenstaand adres.

Noteer nu reeds dat op 21 sept. 1989 opnieuw een beginnerscursus start in de voormalige school van Wolvendries.

HASSELT

Esperanto Hasselt ☆

Inlichtingen: De hr. Marcel Aerts, Lazarijstraat 122, 3500 Hasselt, tlf. (011) 25 34 67.

Bijeenkomsten: in het Cultureel Centrum, Kunstlaan 5, telkens om 20.00 u.

Programma:

- Tijdens de vakantie worden de programma's geschorst. We starten opnieuw begin september. Informatie krijg je in het volgend nummer van *Esperanto Panorama* of op bovenstaand adres.

HELMOND

NEA-Sekcio

Inlichtingen: De hr. R. Ebenau, Spoorstraat 62, 5705 JH Helmond, tlf. (04920) 42402.

Bijeenkomsten: Tweemaal per maand voorlopig nog niet op vaste dagen.

HILVERSUM

FLE-sekcio

Inlichtingen: Mevr. M. Dee-Tervoren, J. Catsstraat 10, 1215 EZ Hilversum, tlf. (035) 12717.

NEA-sekcio „Dreves Uiterdijk"

Inlichtingen: Mej. Middelkoop, Jonkerweg 11, 1217 PL Hilversum, tlf. (035) 43320.

KALMTHOUT

***La Erikejo* ☆**

Inlichtingen: Mevr. Mireille Storms, Douglaslaan 14, 2080 Kapellen, tlf. (03) 666 83 19.

Bijeenkomsten: elke derde donderdag in Rest. Cambuus, Heidestatieplein 10, 2180 Heide-Kalmthout, telkens om 20.00 u.

Programma:

- donderdag 20 juli: Tuinfeest bij de familie Boehme, Plantinlaan 10, Stabroek. Deelname in de kosten 200 fr., gelieve u op voorhand aan te melden (tel. 03/664 40 47).

KAPELLE

Zelanda Esperanto-grupo

Inlichtingen: Sally en Dies Krombeen, Juf-

fersweg 4 B, 4421 JB Kapelle, tlf. (01 102) 1563.
Bij afwezigheid: Rie en Kees Dentz, Karel Doormanplein 21, 4335 GC Middelburg, tlf. (01180) 14834.

KNOKKE

Esperantogroep Knokke ☆
Inlichtingen: De hr. Marmenout, Helmweg 7, 8300 Knokke-Heist 1, tlf. (05) 60 55 35.

KORTRIJK

***La Konkordo* ☆**
Inlichtingen: De hr. J. Hanssens, Meiweg 23, 8500 Kortrijk (correspondentieadres), tlf. (056) 21 31 06 en de hr. Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 20 07 96.
Cursussen: Avondcursus in de Oude Dekenij, St-Maartenskerkhof 8, Kortrijk, om 19.00 u. stipt op 10 en 17 en 26 mei.
Bibliotheek van het Esperanto-fonds: steeds gelegenheid tot bezoek na afspraak met: De hr. C. Vanbiervliet, Oudenaardsesteenweg 158, 8500 Kortrijk, tlf. (056) 22 00 11 of de hr. J. Hanssens (adres zie hoger).
Poelkapelle/Langemark: voor inwoners uit die regio wordt een Esperanto-cursus ter plaatse georganiseerd: op woensdagavond om 20 uur in de Lange Molenstraat, 2.

IMEK-Conferentie 25-29 juli
Programma:
- di 25 juli.: aankomst van de deelnemers, avondmaal, verwelkomingsavond.
- wo 26 juli: bezoek aan het Esperantofonds, academische zitting met officiële receptie op het stadhuis, stadsbezoek en culturele avond.
- do 27 juli: ekskursiedag, bezoek Universitair Ziekenhuis van Gent, bezoek Algemeen Ziekenhuis Brugge, bezoek Zeepreventorium De Haan.
- vr 28 juli: konferentiedag op de Universitaire Campus te Kortrijk; afscheidsfeest.
- za 29 juli: sluiting en vertrek.

LEEUWARDEN

NEA-sekcio
Inlichtingen: Mevr. Y. Weidema, Goutumerdijk 18, 9084 AE Goutum, tlf. (058) 88 26 10.
Bijeenkomsten: donderdag om de veertien dagen om 15 u. in het Doopsgezind Centrum, Ruiterkwartier 173, Leeuwarden.

LEUVEN

Esperanto 2000 v.z.w. ☆
Inlichtingen: Bert Vanhoven, Boerenkrijglaan 20, 3120 Tremeleo, tlf. (016) 53 58 92.
Bijeenkomsten: „Vespero 2000", de tweede woensdag van de maanden september tot juni telkens om 19.30 u. Telefoneer ons voor de juiste plaats van het gebeuren.
Programma:
- geen bijeenkomst op wo 28 juni en tijdens de zomermaanden. We beginnen opnieuw in september. Het programma vind je in het volgende nummer van *Esperanto Panorama*.

LIMBURG

Contactadressen:
Albert Claesen, Zonnebloemstraat 7, 3610 Diepenbeek, tlf. (011) 32 36 03.
Jos Vandebergh, Ambachtstraat 39, 3538 Houthalen-Helchteren, tlf.: (011) 52 29 02 (kantoor).

MECHELEN
Inlichtingen: De hr. Saels, Lange Zandstraat 52, 2580 St.-Kathelijne-Waver, tlf. (015) 31 17 90.

MIDDELBURG
Zie Kapelle.

MORTSEL
Inlichtingen: Dhr. J. Bovendeerd, Meidoornlaan 42 b2, Mortsel of Mevr. P. Tytgat-de Ketelaere, Sint-Hathebrandstraat 8, Mortsel.

NIJMEGEN
Esperanto-klubo Zamenhof
Inlichtingen: Mevr. G.H.M. Wulfers, Lindanusstraat 16, 6525 PV Nijmegen, tlf. (080) 55 15 05.
Bijeenkomsten: de 2de en 4de woensdag om 20 u. op het bovenvermelde adres.

NEJ-sekcio „NIMFEO"
Inlichtingen: Jacob Canisstraat 2, 6521 Nijmegen; tlf. 080-222695.
Bijeenkomsten: De eerste woensdag van de maand. Bovendien geregeld cursussen.

OOSTENDE
Esperantoclub Oostende *La konko* ☆
Inlichtingen: De hr. André D'Hulster, Paul Michielslaan 10, 8400 Oostende, tlf. (059) 80 06 95.
Cursussen: Op 6 januari ging een gecombineerde cursus voor beginners (A) en gevorderden (B) van start.

ROTTERDAM
FLE-afdeling 2
Inlichtingen: Mevr. J. Quispel, Maarland 4, 3075 JV Rotterdam, tlf. (010) 419 82 01 of 419 53 47.
Bijeenkomsten: op woensdag in de School „Open Ateliers", Sliedrechtstr. 65 om 14.00 u. (halte metro: Slinge).
Programma:

- woensdag 5 juli: Postklaar maken van *Sennaciulo.*

We wensen jullie een aangename zomer en verwachten iedereen in september terug boordevol met Esperanto-belevenissen.

Esperanto-grupo *Merkurio*
Inlichtingen: de hr. Rob Moerbeek, tlf. (010) 436 15 39.
Bijeenkomsten: De 1ste en 3de woensdag om 20 u. in het hoofdkantoor van de UEA, Nieuwe Binnenweg 176, 3015 BJ Rotterdam.

SAT-Rondo
Inlichtingen: Mevr. W. v.d. Blink, Flat Meyenhage 133, 3085 NC Rotterdam, tlf. (010) 480 69 64.

TIENEN
Inlichtingen: Bert Boon, Merelhof 8, 3300 Tienen.

TILBURG
Esperanto Tilburg
Inlichtingen: De hr. H. Appelo, Montfortanenlaan 100, 5042 CX Tilburg, tlf. (013) 68 04 73.

TURNHOUT
Inlichtingen: De hr. Gorik Duyck, Het Bergske 35, 2360 Oud-Turnhout, tlf. (014) 42 48 08.

UTRECHT
Samenwerkingscomité
Inlichtingen: De hr. Punt, Maniladreef 73, 3564 JB Utrecht, tlf. (030) 61 69 67.

WEERT
NEJ-sekcio *Lonicero*
Inlichtingen: Tromplaan 4, 6004 Weert, tlf. (04950) 21251.
Bijeenkomsten: Iedere tweede dinsdag.

WIJLRE
Esperantogroep *Marnolando*
Inlichtingen: Tienbundersweg 38, 6321 CR Wijlre, tlf. (04450) 1248.
Voortaan worden de clubavonden gehouden op vrijdagavond om 19.00 uur in ons eigen clubhuis, Tienbundersweg 38, 6321 CR Wijlre, de precieze data en het programma worden via ons plaatselijk informatieblad meegedeeld.
Programma:
- vrijdag 30 juni.
- vrijdag 25 aug.: Wie weet, verhalen over de voorbije zomer?

WILDERT
Cursussen: Conversatiecursus vanaf 14 sep. en nadien telkens de 1ste maandag van de maand.
Plaats: Jachthoornlaan 20, Essen-Wildert.
Inlichtingen en inschrijvingen: ter plaatse, tlf. (03) 667 57 70 of 321 23 06.

ZAANDAM
Esperantocentrum
Inlichtingen: Postbus 433, 1500 EK Zaandam, tlf. (075) 16 69 31.

ZEIST
NEA-sekcio
Inlichtingen: Mevr. C.H. Born, Gruttolaan 37, 3704 XL Zeist.

Cursussen

Voor velen is het misschien weer onwaarschijnlijk vlug zover, maar het cursusjaar is afgelopen. Maar, wij denken vooruit. Voor september zijn er wellicht al een heel aantal nieuwe of vernieuwde initiatieven gepland.
Esperanto Panorama wil actuele informatie over het groepsleven blijven verschaffen. Daarvan zijn de inlichtingen over de cursussen ongetwijfeld de belangrijkste, omdat zij een doeltreffend wervingselement zijn. Wij vragen met aandrang dat ALLEN DIE EEN CURSUS ORGANISEREN de gegevens daarover zo snel en zo volledig mogelijk (startdatum, dag, uur, niveau, plaats, prijs, ev. lesgever) liefst vóór eind juni, maar in ieder geval vóór begin augustus naar de redactie zou zenden. In september verschijnt dan weer een volledig overzicht van alle cursussen.
Onze dank en... succes voor het komende cursusjaar!

Radio-uitzendingen

Radio-uitzendingen in het Esperanto, beluisterbaar in onze streken

[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
		[redacted]				
		[redacted]				
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
			[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
			[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
			[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
			[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
			[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
			[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
		[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]
[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]	[redacted]
				[redacted]	[redacted]	[redacted]

1. Europese Zomertijd.
2. Waardeschaal als volgt verdeeld: 0 – niet te ontvangen; I – zeer slecht; II – slecht; III – middelmatig; IV – goed; V – zeer goed. De opmerkingen bij ontvangst zijn slechts algemene richtlijnen. Veel hangt af van het ogenblik, de plaats, uw radiotoestel, de gebruikte antenne (sprietantenne in kamer, of hoge buitenantenne). Een metaaldraad bevestigen aan de sprietantenne kan de ontvangst reeds gevoelig verbeteren.
3. Storingen kunnen voortkomen van de momentele atmosferische toestand, maar ook van andere zenders (o.a. ook van telex en telegraaf), en van apparatuur (bv. niet-ontstoorde huishoudtoestellen) in de omgeving.
4. De frequenties zijn te vinden op de korte golf (2 cijfers) of middengolf (3 cijfers).

Met het Engels in de mond kom je de wereld rond!

Aansluitend ook bij het interview kunnen deze bedenkingen over de mogelijkheden van het Engels, en de nadelen die Engelstaligen ondervinden doordat zij ogenschijnlijk geen andere taal nodig hebben voor hun internationale contacten, een verandering van opinie bewerkstelligen.

Eerst en vooral heb je het uiteengroeien van het Engels in Groot-Brittannië en de Verenigde Staten (Philips vindt dat het al om twee talen gaat, hoewel wij zover zeker niet durven gaan). Verder zijn er de grote afwijkingen in het Engels in Derde-Wereldlanden die zichzelf „Engelstalig" noemen, bij gebrek aan een eigen inheemse overkoepelende taal. (We denken aan India en vele Oostafrikaanse landen.) Tenslotte is er de gebrekkige beheersing van velen, die in internationale kringen het Engels als vreemde taal spreken. Daaraan willen de Britten trouwens iets doen. Op BBC-World Service werd een nieuw programma gestart, waarin professor *Grammar* taaladvies geeft aan al wie met taalproblemen in het Engels wordt geconfronteerd.

Toch blijft het in bovenstaande gevallen nog steeds om het Engels gaan, hoe uiteenlopend sommige verwezenlijkingen daarvan ook mogen zijn. Minder prettig voor de Engelstaligen is, wat je kon lezen in het tijdschrift van de VTB/VAB, *Dialoog* (nr. 22/1987). Bij de informatie over een trip naar Mexico geven zij de volgende tip: Spreekt iedereen Engels? Vergeet het maar. Spaans is onmisbaar.

En in *Procesnieuws* van de Stichting Verbiedt de Kruisraketten lezen we het volgende: „... In deze groep van Oost- en Westeuropese landen samen was de Engelse taal minder overheersend. Veel Polen, Tsjechen, Hongaren en Roemenen, Portugezen, Italianen en Belgen spreken Frans en de beide Duitslanden waren kennelijk blij hun eigen taal te kunnen spreken. Deze meertaligheid wil niet zeggen dat daarmee de taalproblemen van de baan waren. De officiële voertaal van de Internationale Vereniging van Medici ter Voorkoming van Kernoorlogen blijft Engels en daardoor deden toch velen in de verschillende werkgroepen hun mond niet open. Hoe groter het eigen land des te moeilijker schijnt men een tweede taal te spreken..."

Didaktief een tijdschrift dat zich richt tot personen en instanties die werkzaam zijn in de onderwijspraktijk, leden van oudercommissies en schoolbesturen schrijft: „Het heeft een voordeel om in een Engelstalig land ter wereld te komen. Zeer veel mensen doen moeite om jouw taal te leren. De positie van het Engels is ijzersterk: Koreanen die met Venezolanen onderhandelen over scheepsbouw doen dat in het Engels, net als Duitsers die hun Mercedessen in Taiwan slijten. Waarschijnlijk is er nooit een taal geweest die door zo'n groot percentage van de wereldbevolking gesproken wordt. Engelssprekenden kunnen het zich permitteren, zo lijkt het wel, om geen andere taal te leren.

Heeft ‚alleen maar Engels kunnen spreken' ook nadelen? Daarover gaat een onlangs in de *Times Higher Education Supplement* verschenen artikel. Het is geschreven door de president van de Britse Academie, Randolph Quirk. De teneur van zijn stuk is dat Engelssprekenden uit moeten kijken niet achterop te raken, vooral in de wetenschap. Het kan dan wel waar zijn dat ongeveer de helft van alle wetenschappelijke publikaties in het Engels verschijnt, het betekent toch dat die andere helft voor monoglotten (ééntaligen) niet toegankelijk is. Een Duitser leest niet alleen wat er op zijn vakgebied in het Engels verschijnt, maar ook wat er in zijn eigen taal verschijnt. Duits is in Engeland haast een exotische taal geworden. Quirk waarschuwt zijn ééntalige landgenoten met een voorbeeld van de NASA. Het kostte de Amerikaanse onderzoekers op Cape Canaveral bijna twintig jaar om achter een oogheelkundige ontdekking te komen die van groot belang was voor ruimte-onderzoek. Het ging om een publikatie van een Duits wetenschapper. Quirk besluit: ‚Het feit dat Engels de belangrijkste wetenschapstaal is, betekent dat eigenlijk iedere wetenschapper ter wereld beter geïnformeerd is dan iemand wiens moedertaal Engels is.'"

Taalproblematiek

„Internationaal"

Na de zaak met de *Rainbow Warrior* heb ik drie jaar na elkaar jaarlijks een bijdrage gestort aan *Grienpies*. In ruil daarvoor kreeg ik een tijdschrift met verslagen van acties, wat uitleg over walvissen op de Zuidpool en veel reclame voor hemdjes, truitjes, plakkers, enz. Allemaal met Engelstalig opschrift. Jammer dat de Belgische markt te klein is om er Nederlandstalig materiaal voor te maken, dacht ik toen.

En dan, in het begin van het vierde jaar, kreeg ik een kaart toegestuurd met mijn naam op. Bovenaan stond in koeien van letters „Membership", daaronder, nauwelijks leesbaar, „Lidkaart – Carte de Membre". Het spijt me dat ik die kaart toen niet heb bijgehouden als aandenken. Ik was er zo van geschrokken, dat ik ze prompt heb teruggestuurd.

En wat lees ik nu in *De Morgen* (26 mei 1989)? Al die Engelse dingen worden al die tijd speciaal voor België geproduceerd door *Greenpeace Belgium*.

Wanneer gaat er eens een hemdjesfabrikant opkomen voor de verscheidenheid, die er nu nog is in de natuur onder de mensen? „Red het Kimrisch!" „Save the Welsh!" „Deze taal is in gevaar!" „Kultuurgebied Zuid-Polen!" En als uiterste toegeving op het Amerikaanse taalimperialisme: „This dinges is een Vlaming!"

Martin Decaluwé
(*De Morgen*, 1 juni 1989)

Zaventem – Jette

Ik ben tevreden dat de krant onlangs melding maakte van wantoestanden op taalgebied bij het Commissariaat-Generaal voor Toerisme in Brussel. Deze voor sommige „progressieve" lezers ongetwijfeld onbelangrijke informatie hoeft inderdaad niet uitsluitend in de zogenaamde rechtse pers te verschijnen.

Wantoestanden van deze aard zijn nog steeds schering en inslag. Regelmatig valt er een pamflet van het „democratische" FDF in mijn bus. Hun propagande hoeft niet onder te doen voor die van het Vlaams Blok: ronduit racistisch, maar dan ten aanzien van de Vlamingen.

Zelf mocht ik onlangs een staaltje van francofone agressie ondervinden. Aan de luchthaven van Zaventem – bij mijn weten nog altijd in Vlaanderen gelegen – nam ik een taxi naar mijn woonplaats in Jette. Ik spreek de chauffeur uiteraard in het Nederlands aan en zei dus Jette, met de J van Jan. Pas toen ik uiteindelijk Frans sprak – en Jette met de J van Jean uitsprak – wist hij waar die gemeente gelegen was. Het ging nochtans om een Zaventems taxibedrijf – of hoe je vreemdeling kan zijn in je eigen land.

(*De Morgen*, 3 april 1989)

Krante-Frans

Een lezer van de Franstalige Belgische krant *Le Soir* stoort zich aan het veelvuldig

(lees verder op p. 15)

EXCELLENTIE

... wat kan ik ermee doen?

Is Esperanto wel nuttig?
Verleden jaar ontving ik een brief uit Brazilië van een Vlaming die in 1952 naar dat land was uitgeweken en er een nieuw leven begonnen was. Hij had mijn adres gevonden in het jaarboek van UEA – een adreslijst van esperantisten die zich bereid verklaren om aan andere esperantisten allerhande informatie te verschaffen. Vermits ik onder de gemeente Hoboken vermeld sta, de gemeente van waaruit hij toendertijd vertrokken was, richtte hij zich tot mij met het dringend verzoek of ik contact wilde proberen te zoeken met zijn familie ter plaatse, die hij na al die jaren uit het oog verloren was. Hij gaf me enkele aanknopingspunten en bijzonderheden waarmee ik mijn opzoekingen zou kunnen starten.
Aanvankelijk ging dat niet zo gemakkelijk, want ik wenste de gegevens van mijn Braziliaanse vriend (in wording) nader te onderzoeken. Vlug kwam ik echter tot de bevinding dat ik beter de officiële weg kon volgen. Dus ging ik mijn licht opsteken bij de diensten van de burgerlijke stand.
Nu ging het vlotter, want door de informatie die mij daar werd gegeven, kon ik het adres van een neef en een nicht van de Braziliaan achterhalen. Beiden woonden in Antwerpen en ik nodigde hen uit om bij mij thuis bij een geurige kop koffie kennis te komen maken. Ik las hen de brieven, die ik intussen in het Nederlands had vertaald, voor en zij vertelden mij van hun kant herinneringen van voor 1952. Het werd een zeer gezellige avond.
Het gevolg is dat er nu een drukke briefwisseling is ontstaan tussen oom Michel in Brazilië en neef Walter uit Antwerpen. En naar ik hoorde worden er plannen gesmeed om een reis naar Brazilië te ondernemen.
En ik? Wel, ik heb een nieuwe vriend gevonden, met wie het aangenaam is om brieven te schrijven en van gedachte te wisselen over de verdere vooruitgang van het Esperanto. Want daar in Brazilië – in Belo Horizonte – geeft mijn intussen gepensioneerde vriend zijn beste krachten aan de plaatselijke Esperanto-beweging. Enigszins door mij gestimuleerd probeert hij de sluimerende Esperantogroep nieuw leven in te blazen... Stof genoeg dus voor een regelmatige correspondentie!
Wie zei ook weer dat het Esperanto een taal is voor dagdromers?

Jules, Hoboken

> Begin je zelf pas Esperanto te gebruiken, en heb je zelf iets meegemaakt waarmee je het praktisch nut van het Esperanto in het dagelijks leven buiten de beweging kunt illustreren, schrijf er dan een stukje over en stuur het naar de redactie van EP of naar Alex Humet, Van Campenhoutstraat 4, B-2600 Berchem, tel. 03/239 21 69. Alex Humet is leraar Esperanto in het eerste jaar van de officiële Esperantocursus in het stedelijk onderwijs te Antwerpen.

(vervolg van pagina 14)

gebruik van het Engels in zijn dagblad. Hier zijn klacht:
What's wrong avec les journalistes du newspaper *Le Soir*! Seraient-ils en train d'oublier leur French? La langue française ne leur suffit pas to print leurs scoops?
I've spent 30 ans au Canada et les journalistes anglophone de ce pays n'utilisent même pas one percent de mots français dans leurs stories. Pourquoi ne pas stick to French, Messieurs, surtout quand vous utilisez des termes qui ne conviennent pas? Cela devient boring à la longue et pas du tout funny... Je ne pense pas que c'est enrichissant mais plutôt degrading.
So, inutile d'elaborate, ça ne changera rien I guess, mais je me demande si d'autres readers sont de mon avis.
Serait-ce un acheminement normal à la „UNE" (United Nations of Europe) de 1992?

(*Le Soir*, 30 januari 1989)

Kalender

De zomermaanden zijn traditioneel de hoogtepunten van congressen en bijeenkomsten in de Esperanto-wereld. Absolute toppers zijn het Wereldcongres, in Brighton en het Internationaal Jongeren Congres te Kerkrade. Wie aan beide deelneemt, kan de tussenliggende week overbruggen door deel te nemen aan de fietstocht (voor jongeren) of aan de IMEK-conferentie (voor medici en paramedici). Ook de Waalse Jongeren Esperantovereniging (JEVA) nodigt U uit om die week met hen door te brengen: kamperen in Welkenraedt (op 40 km van Kerkrade). Zij maken er een rustweek van, maar de mogelijkheden voor sportieve of toeristische activiteiten zijn legio. Informatie en inschrijving bij: Vero Cratzborn, 67 Plein Vent, 4832 Baelen of bij Christine Jaminon, rue de la Chasse 16, 1360 Tubize.
Voor wie een Esperanto taalvakantie zoekt, bieden plaatsen als Grésillon en La Chaux-de-Fonds een uitgelezen mogelijkheid.

Wie al een beetje verder in de toekomst wil plannen kan volgende data vrijhouden: op 3 september gaat FLEJA mee gordelen rond Brussel, waarschijnlijk al wandelend, de afstand is nog niet bepaald en wordt aan de groep aangepast. Van 13 tot 15 oktober is er het stilaan traditionele FLEJA weekend te Lokeren. Informatie over beide evenementen krijg je bij Eddy Van den Bosch, Hoogstraat 32, B-2768 Kruibeke.
Op 28 en 29 oktober organiseert de *Faulhaber-Fondaĵo* een kultureel weekend in het Koos Vorrinkhuis, te Lage Vuursche (tussen Utrecht en Hilversum). Het officiële programma start op zaterdag om 12 u., maar wie wil kan reeds van vrijdagavond 18 u. komen. Op het programma staan o.a. lezingen door Rejna de Jong en William Auld. Inschrijven kan door overmaken van 45 gulden op giro 331133 t.n.v. Peter van Noorden, Purmerend. Info bij Dies en Sally Krombeen, Juffersweg 4B, 4421 JB Kapelle.